

50 OD TENKOV JEZIKOVNE (NE)PRAVILNOSTI V SSKJ 2

Iza Škrjanec

Ljubljana

Damjan Popič

Filozofska fakulteta, Ljubljana

UDK 811.163.6'374.81'271.1

V prispevku predstavimo študije o tem, kako so v drugi izdaji SSKJ obravnavani elementi, ki so bili v prvi izdaji označeni z normativno oznako *nepravilno*. Pri tem poskušamo napraviti kategorizacijo elementov, in sicer predstavljamo, kateri elementi so ohranili prvotni kvalifikator, pri katerih je kvalifikator izpadel in pri katerih se je zamenjal, te lekseme pa predstavljamo v različnih kategorijah glede na (pre)kvalifikacijo v SSKJ 2.

SSKJ, kvalifikatorji, nepravilno

The paper investigates in which way the lexemes that were marked as *incorrect* in SSKJ 1 are dealt with in SSKJ 2. To this end, we aim to categorize those lexemes, based on whether they preserved the original qualifier from SSKJ 1, whether the qualifier was deleted, or whether it was substituted with a different qualifier. We divide the lexemes into several categories according to the new qualifier found in SSKJ 2.

SSKJ, qualifiers, incorrectness

1 Uvod

V prispevku preverimo, kako so leksemi znotraj geselskih člankov, ki so v prvi izdaji SSKJ vsebovali kvalifikator *nepravilno*, normativno ovrednoteni v drugi izdaji.¹ V SSKJ 1 je bilo s tem kvalifikatorjem označenih 31 leksemov, ki jih segmentiramo glede na normativno obravnavo v SSKJ 2. Pri tem želimo ugotoviti, kako so se avtorji SSKJ 2 spoprijeli z nalogo združevanja starejšega in novejšega nabora besedja v obstoječi normativnoopisni okvir.

Med prvo in drugo izdajo SSKJ je prišlo do nekaterih strukturnih sprememb na kvalifikatorski ravni, in sicer so umanjkali kvalifikatorji *neustaljeno*, *zastarelo*, *raba peša* in *raba narašča*. Kvalifikator *nepravilno* je v kombinaciji s kvalifikatorjem *neustaljeno* v prvi izdaji SSKJ tvoril glavni normativni okvir, v določeni meri je ta vloga padla tudi na kvalifikator *publicistično*.

¹ V prispevku se na prvo izdajo nanašamo s krajšavo SSKJ 1, na drugo pa s SSKJ 2.

2 Nepravilno v SSKJ 1 in SSKJ 2

Če želimo strukturirano predstaviti spremembe med SSKJ 1 in SSKJ 2, da lahko sistematično predstavimo elemente, ki nimajo normativne veljave, moramo primerjati sama normativna sistema obeh izdaj, kar pa je zahtevno opravilo (gl. Ahlin idr. 2014: 121–122):

Spremembe, ki jih je doživelo besedilo prve izdaje SSKJ, so razvidne zgolj z neposredno primerjavo uvodov v obeh izdajah in s primerjanjem posameznih slovarskih sestavkov prve in druge izdaje. Ob tem je primerjava obeh uvodov ovirana, ker je uvod v drugo izdajo izdelan tako, da je za osnovo vzeto besedilo iz prve izdaje, temu besedilu pa so nato neopazno dodani stavki, odstavki in spremembe, ki se nanašajo na prenovitvene posege. S to tehniko je poskrbljeno, da je za uporabnika praktično nemogoče, da bi brez zamudnega (in za večino uporabnikov neizvedljivega) primerjanja med obema izdajama lahko sam ocenil, v čem so pridobitve druge izdaje.

Podobno velja tudi za primerjavo geselskih člankov, ki so bili deležni prenove, zlasti še v našem primeru, saj normativna oznaka že v izhodišču ni bila pripisana na istem mestu znotraj geselskega članka (gl. Ahlin idr. 2014: 122):

Podobno velja tudi za slovarske sestavke, pri katerih brez neposredne primerjave slovarskega sestavka pri določeni iztočnici v prvi izdaji s sestavkom pri isti iztočnici v drugi izdaji ni mogoče vedeti, katere spremembe prinaša besedilo SSKJ-2.

Če vendarle strnemo razlike, relevantne za pričujoči prispevek, med obema izdajama, lahko rečemo, da je na ravni stilno-zvrstnega označevanja prišlo do naslednjih sprememb (gl. tudi Ahlin idr. 2014; Krek 2014):

- s kvalifikatorjem *pogovorno* so na novo označene ali prekvalificirane širše skupine leksemov, v številnih primerih z dodanim pojasnilom *zlasti v sproščenem ožjem krogu*;
- kvalifikatorja *med.* in *vet.* sta bila mestoma nadomeščena s kvalifikatorjem *zool.*;
- leksika, označena s kvalifikatorjem *neustaljeno*, je povečini uvrščena v nevtralno leksiko; kvalifikator je odstranjen;
- kvalifikator *žarg.* se v SSKJ 2 vedno pojavlja s specifikacijo področja;
- odstranjeni so kvalifikatorji *zastarelo*, *raba peša* in *raba narašča*;
- uvedenih je več sprememb pri leksiki, v SSKJ 1 kvalificirani kot *nepravilno*.

Sekundarne normativne spremembe, tj. spremembe, ki niso vezane na kvalifikatorski opis, se nanašajo še na skladenjski opis (SSKJ 2: § 117; *neskl. pril.* → v *prid. rabi*), iz uvoda je izpuščena razlaga »Na prvem mestu stoji ali v knjižnem jeziku doslej veljavna in še precej živa oblika ali pa novejša oblika, ki močno izpodriva starejšo«, glede na spremenjen jezikovni predpis med obema izdajama slovarja pa je uvodu dodano naslednje dopolnilo (SSKJ 2: § 121): »Izjemoma je pri prislovih in členkih tipa *dokod* in *do kod*, *neglede* in *ne glede*, *povečini* in *po večini* prednostna druga oblika, kar dodatno poudarja kvalifikatorsko pojasnilo PIŠE SE NARAZEN pred ponazarjalnim gradivom.« V nadaljevanju prispevka se posvečamo zgolj eksplicitni normativnosti (gl. Vidovič Muha 1992: 10), izraženi s posebnim normativnim kvalifikatorjem *nepravilno*.

3 Analiza geselskih člankov

V pričujočem poglavju analiziramo izbrane iztočnice v SSKJ 2, pri tem pa želimo ugotoviti predvsem, kako sistematično je bilo pripisovanje kvalifikatorja, ki se je preneslo iz SSKJ 1 v SSKJ 2. Obravnavamo 31 geselskih člankov iz SSKJ 1, ki vsebujejo posebni normativni kvalifikator *nepravilno*, gesla pa primerjamo z ustrežajočimi članki iz SSKJ 2. Kvalifikator *nepravilno* je ohranilo dvanajst člankov iz SSKJ 2, štiri članki so označeni s kvalifikatorjem *zastarelo*, dva *starinsko*, en članek ima kvalifikator *publicistično*. Dvanajst člankov, ki so bili v prvi izdaji SSKJ označeni kot nepravilni, je kvalifikator izgubilo, hkrati pa jim ni bil pripisan noben drug kvalifikator. V drugi izdaji se pojavijo vse iztočnice SSKJ 1 s kvalifikatorjem *nepravilno*, zanimivo pa je, da s tem kvalifikatorjem ni bilo na novo označeno nobeno geslo. V nadaljevanju ustrežajoča slovarska gesla SSKJ 2 razporedimo glede na pripisan kvalifikator oz. (ne)označenost.

3.1 Nepravilno → nepravilno

Od 31 geselskih člankov iz SSKJ 1, ki vsebujejo kvalifikator *nepravilno*, jih je dvanajst kvalifikator ohranilo tudi v drugi izdaji, kot kaže Tabela 1:²

Tabela 1: Leksika v SSKJ 2 z ohranjenim kvalifikatorjem *nepravilno*

	SSKJ 1	SSKJ 2
1)	brez neprav. vstopiš, brez da bi potrkal <i>ne da bi potrkal</i>	brez neprav. vstopiš, brez da bi potrkal <i>ne da bi potrkal</i>
2)	in neprav., med predlogoma, ki se vežeta z različnima sklonoma pred in po uporabi <i>pred uporabo in po njej</i>	in neprav., med predlogoma, ki se vežeta z različnima sklonoma pred in po uporabi <i>pred uporabo in po njej</i>
3)	kar neprav. v knjigi ni nič takega, kar bi ne znal <i>česar</i>	kar neprav. v knjigi ni nič takega, kar bi ne znal <i>česar</i>
4)	kateri neprav. razpisano je delovno mesto, za katerega je potrebna visoka izobrazba <i>za katero</i>	kateri neprav. razpisano je delovno mesto, za katerega je potrebna visoka izobrazba <i>za katero</i>
5)	neupravičen neprav. zaradi neupravičenih ur je bil dijak kaznovan <i>neopravičenih ur</i>	neupravičen neprav. zaradi neupravičenih ur je bil dijak kaznovan <i>neopravičenih ur</i>
6)	nič neprav. ničesar se ni spremenilo <i>nič</i>	nič neprav. ničesar se ni spremenilo <i>nič</i>

² Prikazani so zgolj tisti deli geselskih člankov, na katere se kvalifikator nanaša.

7)	oba neprav. z obema kolena z <i>obema kolenoma</i>	oba neprav. z obema kolena z <i>obema kolenoma</i>
8)	po neprav. pred in po uporabi <i>pred uporabo in po njej</i>	po neprav. pred in po uporabi <i>pred uporabo in po njej</i>
9)	pred neprav. pred in po uporabi <i>pred uporabo in po njej</i>	pred neprav. pred in po uporabi <i>pred uporabo in po njej</i>
10)	se planinec, neprav. planinca se pogreša že dva dni <i>planinca pogrešajo</i> / rodil sem se 11. oktobra	se planinec, neprav. planinca se pogreša že dva dni <i>planinca pogrešajo</i> / rodil sem se 11. oktobra
11)	tvoj neprav. daj mi tisto tvojo knjigo <i>svojo</i>	tvoj neprav. daj mi tisto tvojo knjigo <i>svojo</i>
12)	več neprav. o tem sem govoril z večimi ljudmi z <i>več</i>	več neprav. o tem sem govoril z večimi ljudmi z <i>več</i>

V gornjih primerih se kvalifikator povečini nanaša na slovnično raven. Sklop *brez da* (primer 1)³ je v 19. stoletju, ko je purizem proti germanizmu dosegel svoj vrh (Kalin Golob 2003: 100), Levstik (1956: 52) označil za »kosmat germanizem, dolenskem kmetu čisto neznan«. Kot tak naj bi sklop veljal za neustreznega, zato naj bi predlog *brez* zamenjali z veznikom *ne* (prim. Sršen 1998: 23).

Uporabnik, ki je seznanjen s problematiko, lahko razume, zakaj je sklopu *brez da* pripisan kvalifikator *nepravilno*, medtem ko drugi uporabniki razlike med paroma morda ne bodo prepoznali, ta potencialna nejasnost pa se je iz SSKJ 1 prenesla tudi v SSKJ 2. Prav tako ni jasno, kakšna pravila (ali kvalifikatorji) veljajo za nekatere druge germanizme. Kvalifikator *nižje pog.* tako zaznamuje nižjepogovorno leksiko, prevzeto zlasti iz nemščine, leksem *nahajati se* v pomenu 'biti', ki prav tako izhaja iz nemščine, pa denimo nosi kvalifikator *publicistično*.

Med nepravilne skladenjske vzorce spada še povezovanje enega veznika in dveh predlogov, ki se vežeta z različnima sklonoma, kar najdemo v treh geselskih člankih, vsi pa imajo enak ponazoritveni primer (primeri 2, 8 in 9). Zanimivo je, da SSKJ 2, tako kot SSKJ 1, opisno razlago za to pravilo poda zgolj v geslu iztočnice *in*. Če torej uporabnik prebira drugo ali tretje geslo, mora o pravilu sklepati iz ponazoritvenega primera. Poleg slovničnih napak kvalifikator *nepravilno* zaznamuje tudi pomensko distinkcijo (primer 5 – blizuzvočnici *neupravičen* – *neopravičen*).

V obeh izdajah slovarjev je v ponazoritvenem primeru zaimka *oba* prikazana napačna orodniška oblika (primer 7). Tudi v Amebisovem pregibniku⁴ najdemo tabelo

³ Zanimivo je, da tako obe izdaji SSKJ kot tudi SP (2001) in Sršen (1998) kot nepravilne navajajo le primere, v katerih se pojavlja sklop *brez da bi* z opisnim deležnikom, ne pa tudi *brez da* z osebnim glagolsko obliko.

za sklanjanje zaimka *oba* in iz tabele je razvidno, da se v orodniku vseh spolov pojavljajo napačne oblike, ki so v pregibniku prečrtane, zato lahko sklepamo, da gre za zaimek, s katerim imajo govorniki pogosto težave. Raba zaimka je v slovarjih ponazorjena v besedni zvezi s samostalnikom *koleno* v dvojinski obliki, ki je v primerjavi z množinsko slovnično zaznamovana, kar je značilno tudi za ostale pare levih in desnih istofunkcijskih delov telesa (Toporišič 2004: 271). Trdimo lahko torej, da zaimek *oba* v tem primeru uporabimo, ko želimo poudariti dvojino samostalnika, ki se sicer pogosteje uporablja v množini. Govorniki tu morda napravijo napako, ki je prikazana tudi v ponazoritvenem primeru – za dvojinsko obliko uporabijo množinsko (*s koleni* → **z obemi koleni*). Ker gre pri ponazoritvenem primeru za večplasten, slovnično zahtevnejši problem, bi bilo smiselno, da bi bil v slovarju razdelan v več primerih ilustrativnega gradiva, v slovarskem članku za iztočnico *oba* pa bi bile pravilne oblike ponazorjene s samostalniki, ki so v dvojini rabljeni pogosteje kot samostalnik *koleno*.

Pod iztočnico *se* (primer 10) najdemo zamenjavo trpne oblike s prostim morfemom *se* s tvorbo. Kljub temu da trpnik v strokovnih in znanstvenih besedilih spada med običajne skladijske strukture, naj ga ne bi bilo »dobro preveč uporabljati« (Toporišič 2004: 359). Kalin Golob (2003: 35) tovrstne zapise zavrne kot »posledice starih slovnice in površnih stilističnih sodb, ki jih danes ne moremo upoštevati,« na kar pa posodobljena izdaja SSKJ, od katere upravičeno pričakujemo, da bi upoštevala dognanja sodobnega jezikoslovja, uporabnika ne opozori in v poševnem tisku poda tvorbo obliko brez ustreznega komentarja.

S kvalifikatorjem *nepravilno* je označena tudi raba svojilnega zaimka *tvoj* namesto povratno svojilnega zaimka *svoj* (primer 11). V ponazoritvenem primeru pred svojilnim zaimkom stoji še kazalni zaimek *tisti*, s katerim pa stavek dobi drugačen poudarek. Če v korpusu Gigafida preverimo, v katerih tipih diskurza se v napačni rabi pojavlja zveza *tisti/-a/-o tvoj/-a/-e*, lahko opazimo, da so pogoste konkordance iz leposlovnih besedil, časopisnih podlistkov in revij, in sicer v obliki dobesednega navedka. Uporabljeni ponazoritveni primer torej posnema govorniki jezika in ni ustrezen za prikaz napačne rabe svojilnega namesto povratno svojilnega zaimka v pisnem jeziku. Zadnja kategorija je sklanjanje nesklonljivih prislovov, ki jo najdemo le pod iztočnico *več* (primer 12).

4 <http://besana.amebis.si/pregibanje/>

3.2 Nepravilno → publicistično

Pod kvalifikator *publicistično* je v drugi izdaji SSKJ prešlo eno geslo, ki je bilo v prvi izdaji označeno s kvalifikatorjem *nepravilno*. Ponazoritveni primer se je kljub prekvalifikaciji ohranil, kot prikazuje Tabela 2:

Tabela 2: Primer iz SSKJ 2 s spremembo kvalifikatorja *nepravilno* v *publicistično*

SSKJ 1	SSKJ 2
teža živina izgublja težo, neprav. na teži <i>hujša</i> , <i>postaja lažja</i>	teža živina izgublja težo, publ. na teži <i>hujša</i> , <i>postaja lažja</i>

O razlogih za prekvalifikacijo gornjega primera le stežka ugibamo, vendarle pa lahko sklepamo, da glavni razlog leži v jezikovnem predpisu, saj se je ta med izidom obeh izdaj nekoliko »zrahljal« – glede na SP 1962 (306; iztočnica *izgubiti*) »v takih zvezah raba predloga na (– na časti, ugledu, teži, vplivu, veljavi) ni domača« in je posledično v knjižni rabi prepovedana, medtem ko po SP 2001 tovrstna raba sodi v domeno pogovornega; na vsak način pa je seveda vprašanje, v kolikšni meri je prekvalificirana struktura res publicistična, še posebej zato, ker je kvalifikator v SSKJ 1 prej normativni kot dejansko publicistični.

3.3 Nepravilno → nekvalificirano

Dvanajst leksemov, ki so imeli v SSKJ 1 pripisan kvalifikator *nepravilno*, je v SSKJ 2 kvalifikator izgubilo, kot prikazuje Tabela 3:

Tabela 3: Nepravilna leksika iz SSKJ 1, ki je v SSKJ 2 nekvalificirana

	SSKJ 1	SSKJ 2
1)	cilj neprav., v prislovni rabi kopati jarke v cilju izsuševanja terena <i>zaradi izsuševanja</i>	cilj v prislovni rabi kopati jarke v cilju izsuševanja terena <i>zaradi izsuševanja</i>
2)	dostojen neprav., z roditeljem <i>vreden</i> : tak sin je dostojen svojega očeta; človeka dostojno življenje	dostojen z roditeljem <i>vreden</i> : tak sin je dostojen svojega očeta; človeka dostojno življenje
3)	izgubiti igra je izgubila privlačnost, neprav. <i>na privlačnosti</i>	izgubiti igra je izgubila na privlačnosti <i>izgubila privlačnost</i>
4)	izgubljati denar izgublja vrednost, neprav. na vrednosti	izgubljati denar izgublja na vrednosti <i>izgublja vrednost</i>

5)	kaj neprav. ne vem, kaj za ena ženska je bila <i>katera, kakšna</i>	kaj ne vem, kaj za ena ženska je bila <i>katera, kakšna</i>
6)	medsebojen neprav. medsebojno sodelovanje <i>sodelovanje</i>	medsebojen medsebojno sodelovanje <i>sodelovanje</i>
7)	radi neprav. radi upokojitve je imel nekaj pomislekov <i>glede upokojitve</i>	radi radi upokojitve je imel nekaj pomislekov <i>glede upokojitve</i>
8)	stavkujoč neprav. <i>stavkajoč</i> : stavkujoči delavci; sam.: zahteve stavkujočih	stavkujoč <i>stavkajoč</i> : stavkujoči delavci; sam.: zahteve stavkujočih
9)	upravljanje nepravilnosti pri upravljanju sklada, neprav. s skladom	upravljanje nepravilnosti pri upravljanju s skladom <i>sklada</i>
10)	upravljati upravljati sklad, neprav. s skladom	upravljati upravljati s skladom <i>sklad</i>
11)	vreščati vreščáje neprav. <i>vrešče</i> : ženske so vreščaje zbežale	vreščati vreščáje <i>vrešče</i> : ženske so vreščaje zbežale
12)	za neprav. ne vem, kaj za ena ženska je bila <i>katera, kakšna</i>	za ne vem, kaj za ena ženska je bila <i>katera, kakšna</i>

Ponazoritveni primeri so pri vseh slovarskih člankih ostali enaki, avtorji so spremenili le kvalifikacijo, vendar pa je upravičenost izbrisa kvalifikatorja pri nekaterih geslih vprašljiva, saj ta gesla v standardnem jeziku niso nevtralen pojav. Med neoznačenimi gesli po novem najdemo tudi primer rabe predložne zveze s samostalnikom v roditeljskem, ki izraža namernost (primer 1). Za to predložno zvezo je v korpusu Gigafida le malo primerov takšne rabe – večinoma se uporablja v drugačnem pomenu v športnem komentatorstvu, kadar pa zveza nosi pomen namernosti, ji navadno sledi odvisni stavek.

Zanimiva je tudi odločitev, da predlog *radi* v pomenu 'glede' (primer 7) zdaj spada v frazeološko gnezdo slovarske iztočnice *radi*. Za tovrstno rabo predloga v Gigafidi ne najdemo nobenega zadetka. Iz primerov ni razvidno, od kod avtorjem slovarja podlaga za izbris kvalifikatorja oz. uvrščanje gesla v frazeološko gnezdo, saj referenčni viri ne nakazujejo rabe, ki bi jo lahko opisali kot nevtralno. Nedoslednost pripisovanja kvalifikatorja opazimo tudi, če primerjamo ponazoritvena primera za glagola *izgubiti* in *izgubljati* (primera 3 in 4), kjer je vezava s predlogom *na* razumljena kot nevtralna, s ponazoritvenim primerom gesla *teža*, v katerem ima raba glagola *izgubljati* v istem vzorcu vezave (*izgubljati na teži*) pripisan kvalifikator *publicistično*. Slovarski članki ne podajo nobene razlage ali utemeljitve, zakaj so se v enem primeru rabe odločili za kvalifikator *publicistično*, v drugih dveh pa za nezaznamovanost. Med neoznačene

ponazoritvene primere spadata dve gesli, ki vsebujeta prvine pogovornega jezika (primera 5 in 12). Sodeč po Gigafidi, se zveza *kaj za en/-a/-o* v veliki večini pojavlja v pogovornem jeziku, zato bi bil pri slovarskih ponazoritvenih primerih na mestu kvalifikator, ki bi uporabnika o tem tudi obveščal.

3.4 Nepravilno → starinsko

Dve slovarski gesli SSKJ 1 s kvalifikatorjem *nepravilno* sta v SSKJ 2 dobili kvalifikator *starinsko*. Z leksikografskega stališča je zanimiv prehod od kvalifikatorja, ki rabo označene oblike ali strukture prepoveduje, do kvalifikatorja, ki rabo sicer dovoljuje, a opozarja, da je neobičajna:

Tabela 4: Nepravilna leksika iz SSKJ 1, ki je v SSKJ 2 označena kot starinska

	SSKJ 1	SSKJ 2
1)	po neprav. za izražanje povzročitelja; od: po hudournikih razrita pot; zavzetje Carigrada po Turkih / povezani smo po skupnih doživljajih s skupnimi doživljaji; po človeških rokah narejeni kipi s človeškimi rokami	po star. za izražanje povzročitelja; od: po hudournikih razrita pot; zavzetje Carigrada po Turkih / povezani smo po skupnih doživljajih s skupnimi doživljaji; po človeških rokah narejeni kipi s človeškimi rokami
2)	za neprav. odpotoval je za Pariz v Pariz	za star. odpotoval je za Pariz v Pariz

3.5 Nepravilno → zastarelo

Štirje geselski članki, ki so bili v prvi izdaji slovarja označeni s kvalifikatorjem *nepravilno*, so z drugo izdajo dobili kvalifikator *zastarelo*, kar pomeni, da gre za besede, pomene ali zveze, ki se danes v knjižnem jeziku ne uporabljajo:

Tabela 5: Nepravilna leksika iz SSKJ 1, ki je v SSKJ 2 označena kot zastarela

	SSKJ 1	SSKJ 2
1)	na neprav. vstopiti na zadnja vrata <i>pri zadnjih vratih</i>	na zastar. vstopiti na zadnja vrata <i>pri zadnjih vratih</i>
2)	po neprav. debata po tem vprašanju <i>o</i>	po zastar. debata po tem vprašanju <i>o</i>
3)	radi neprav., z roditeljskim <i>zaradi</i> : radi boleznimi ni mogel priti / reda radi se je opravičil <i>zaradi reda</i>	radi zastar., z roditeljskim <i>zaradi</i> : radi boleznimi ni mogel priti / reda radi se je opravičil <i>zaradi reda</i>
4)	zalagati neprav. zalagati svoja življenja <i>izpostavlјati, tvegati</i>	zalagati zastar. zalagati svoja življenja <i>izpostavlјati, tvegati</i>

Zanimivo je, da avtorji slovarja predlog *radi* (primer 3) v pomenu 'zaradi' prepoznajo kot zastarelega, medtem ko isti predlog v pomenu 'glede' uvrščajo v frazeološko gnezdo, za nobenega od pomenov pa v korpusu Gigafida ne najdemo konkordanc.

4 Sklep

V SSKJ 1 je kvalifikator *nepravilno* vsebovalo 31 geselskih člankov; ugotovili smo, da je kvalifikator v SSKJ 2 v dvanajstih člankih ohranjen, medtem ko so v štirih člankih leksemi zdaj označeni kot zastareli, v dveh sta leksema označena kot starinska, v enem članku najdemo nov publicistični leksem, v dvanajstih primerih pa so leksemi kvalifikator izgubili. V SSKJ 2 s kvalifikatorjem *nepravilno* ni označen niti en nov element, se pa pojavijo vse »nepravilne« iztočnice iz SSKJ 1, z enakimi ponazoritvenimi primeri.

Z leksikografskega vidika je z novo normativno »ureditvijo« v SSKJ 2 problematičnih (vsaj) nekaj odločitev in tudi širših segmentov; težave povečini izhajajo iz same zasnove slovarja, saj je izjemno težko normativni sistem, razvit pred petimi desetletji, aplicirati na sodobno slovenščino. To se kaže tudi v odločitvi avtorjev SSKJ 2, da novovključene leksike ne normirajo s kvalifikatorjem *nepravilno*, vendarle pa so problematični tudi posegi v leksiko, ki je že bila normativno ovrednotena kot nepravilna v SSKJ 1. To je morda še najmanj izrazito pri dvanajstih leksemih, ki so kvalifikator ohranili (in se s tem navezali na sistem SSKJ 1), pri drugih pa hitro zaidemo v potencialne težave. Če na primer vzamemo primere, zdaj označene kot starinske in zastarele, ni jasno, v razmerju do česa oz. glede na kaj so starinski ali zastareli in kakšno je normativnostno razmerje med novim in starim kvalifikatorjem. Prav tako lahko le stežka najdemo argumentacijo za prekvalifikacijo zveze iz nepravilne v publicistično, podobno pa je tudi opustitev kvalifikatorja v dvanajstih primerih izrazito nesistematična.

Literatura

- AHLIN, Martin, LAZAR, Branka, PRAZNIK, Zvonka, SNOJ, Jerica, 2014: Slovar slovenskega knjižnega jezika. Druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja. *Jezik in slovstvo* 59/4. 121–127.
- KALIN GOLOB, Monika, 2003: *Jezikovne reže 2*. Ljubljana: GV revije.
- KREK, Simon, 2014: Prva in druga izdaja SSKJ. *Slovenščina 2.0* 2/2. 114–160.
- LEVSTIK, Fran, 1956: *Zbrano delo*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- SP 1962 – *Slovenski pravopis*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- SP 2001 – *Slovenski pravopis*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- SRŠEN, Janez, 1998: *Jezik naš vsakdanji: druga, izpopolnjena izdaja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- SSKJ – *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: DZS.
- SSKJ 2 – *Slovar slovenskega knjižnega jezika*. Druga, dopolnjena in deloma prenovljena izd. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- TOPORIŠIČ, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1992: Normativnost v slovar ujete slovenske besede. *Naši razgledi: štirinajstnevnik za politična, gospodarska in kulturna vprašanja* 41/1. 10–11.